

Patrimoni

Una anàlisi data les mines d'or d'All i demostra que són romanes

L'aplicació d'una tècnica pionera sobre la luminescència dels sediments fixa el final de l'explotació a la Cerdanya al segle V

MIQUEL SPA
All

Quinze anys després dels inicis dels treballs d'excavacions a les conegudes Guilleteres d'All, una zona erosionada de badland al terme municipal d'Isòvol, una anàlisi científica ha posat data a les explotacions mineres d'or i ha demostrat que són romanes. En concret, aquest és el resultat d'un projecte de recerca liderat per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), tot i que les proves s'han dut a terme a la Universitat de la Corunya.

Les mines romanes d'All van ser explotades entre el segle III abans de la nostra era i principis del segle V, en un període alt de l'imperi romà que va coincidir amb els anys de més importància de Llívia com a capital al Pirineu. L'estudi ha comptat amb la col·la-

La datació obre la possibilitat de fer més excavacions per trobar estructures de la mateixa època

boració del Departament de Cultura de la Generalitat i el Ministeri d'Economia, Comerç i Empresa amb el lideratge de la UAB, els investigadors de la qual també han treballat en les últimes dècades en altres restes arqueològiques de la comarca, com ara Bolvir, Llívia, Bellver o Fontanals.

La consecució d'aquesta datació arqueològica ha estat possible amb l'anàlisi de la luminescència dels materials. La tècnica data un tipus de descomposició dels isòtops del quars, analitzant el moment en què el mineral queda amagat del sol, ja que en aquest moment conserva una energia diferent de quan està exposat a la llum solar. D'aquesta manera, els científics poden saber des de quan aquell quars extret del terreny ex-

cavat va quedar tapat del sol. Fins ara aquesta tècnica es feia servir per analitzar materials com ara ceràmica o morters i ara per primera vegada s'ha aplicat a l'estudi dels sediments.

La nova prova científica tanca un cicle de treball a les Guilleteres d'All, també conegudes com a Esterregalls, que va iniciar-se el 2011. El director dels treballs, l'arqueòleg historiador gran coneixedor de la Cerdanya, Oriol Olesti, ha explicat que es tracta d'una datació clau perquè «Si, amb aquesta anàlisi podem dir que hem demostrat que es tracta de mineria romana. Fins ara teníem la morfologia, els materials i els sediments que ens donaven una pista que era molt bona, però el que ens interessava a nosaltres era tenir una datació arqueològica. I ara aquest estudi ens la dona». La importància d'aquesta constatació rau en el fet que són les primeres i úniques mines d'or al·luvial que es coneixen a tot el Pirineu i a Catalunya, segons ha remarcat el mateix Olesti.

L'arqueòleg ha remarcat que «ara això ens demostra que l'or era conegut, que era bo i que en època romana ja s'explotava. En l'àmbit cultural, també és una nova oportunitat per la vista als Esterregalls». Pel que fa a la denominació de l'indret, Esterregalls és una denominació més tècnica de les Guilleteres, que és topònim local. La nova datació obre la porta a noves campanyes d'excavacions a All, atès que aquest any ha finalitzat el projecte. Olesti ha apuntat que «havent confirmat aquesta dada, intentarem continuar treballant en tota l'àrea; ara que tenim la data de conjunt, el més interessant seria trobar algun establiment o estructura antròpica». Les conclusions de l'estudi, fetes sobre dues extraccions, apunten que «la mostra 1 dona una cronologia entre finals de segle I dC i principis de segle V dC, mentre que la mostra 2 dona una cronologia entre segona meitat de segle III aC i primer quart del segle IV dC». ■

Els Esterregalls o Guilleteres d'All, que van albergar una explotació minera a l'època romana

Miquel Spa